

Meditatie zondag 30 augustus 2020 Goutum; Psalm 65

Gemeente

Begin maart kwam Nederland in lockdown door Corona, toen werd het op veel plekken heel erg stil, veel stiller dan anders. Veel minder verkeer, geen vliegtuigen in de lucht, bijna lege straten, nauwelijks mensen op straat, mensen zelf waren stil en onder de indruk, mensen waren bang en daarom stil. De stilte die je buiten hoorde deed me soms denken aan de stilte die ik als kind hoorde in de jaren zestig, toen er nog weinig auto's waren, dan kon het 's morgens vroeg soms echt helemaal stil zijn buiten.

Het woord stilte komt in de Bijbel niet vaak voor, een keer of 20. Heel bekend voor ons is de openingszin van de berijming van Psalm 65: De stilte zingt U toe, o Here. Dat is wonderlijk, dat stilte kan zingen. Het is een mooie vertaling van de psalmberijmer Willem Barnard, hij spreekt over de mens die stil wordt als hij de schitterende schepping, het werk van Gods handen, aanschouwt.

Meest indrukwekkende stilte in de Bijbel: Dat is in dat verhaal van Elia op de berg, er komt een storm en daarin is God niet aanwezig, in het onweer ook niet, maar God nadert Elia in 'het suizen van een zachte koelte'. Een koelte die je kunt horen en voelen als het heel stil is.

Er is ook die prachtige zin van de profeet Jesaja: **In stilheid en vertrouwen zal uw sterkte zijn.**

Vele gelovigen zoeken de stilte om te kunnen bidden.

Wanneer is het stiller in je ziel: als je stil bent of als je luistert?

Sören Kierkegaard zegt: Hoe aandachtiger en meer innerlijk mijn bidden werd hoe minder ik te zeggen had. Op het laatst werd het

helemaal stil. Ik werd – en dat is misschien nog een grotere tegenstelling dan spreken – ik werd iemand die luisterde. Eerst dacht ik dat bidden spreken was. Maar ik leerde dat bidden niet louter zwijgen is, maar luisteren.

Wij oefenen stilte weer in meditatie, tijdens kerkdiensten, bij een ziekbed.

U en ik wij hebben veel ervaring met stilte, misschien wel zonder het te beseffen. Je kunt een stilte laten vallen in een gesprek, en dat kan leiden tot een nieuw perspectief in dat gesprek. En er zijn zoveel gebeurtenissen in het leven, waar je stil van wordt: De geboorte van een kind, of een overlijden van een geliefde. Je kunt helemaal stil worden als je plotseling een prachtig uitzicht in de natuur ziet. Je kunt stilvallen als je een vogel waarneemt die zomaar bezig is. Je wordt stil als je net wakker bent en blij bent met de nieuwe dag.

Maar de coronapandemie veroorzaakt ook ongewenste stilte. In de pastorale zorg hoorde ik mensen vertellen over dat ze geen bezoek mochten ontvangen, de kamer niet uit mochten, dat het overal stil was, geen ontmoeting. De lockdown komt bij mensen die alleen wonen soms dubbel zo hard aan. Dan is het niet een stilte die zingt, maar een stilte waar je benauwd van wordt.

Zwijgen is ook een vorm van stilte: Horen, zien en zwijgen. Zwijgen en negeren, dat kan ook behoorlijk zeer doen. Het spreekwoord spreken is zilver, zwijgen is goud, is ook niet altijd waar en goed. Wat wordt er veel gezwegen over onrecht, over misstanden. De gruwelijke stilte van het zwijgen over ernstig leed, we zien het overal om ons heen, de verschrikkelijke stilte waarin slachtoffers van misdrijven terecht komen. De gruwelijke stilte van het zwijgen over wat jou is aangedaan, het misbruik, het geweld in gezinnen, de terreur op het werk. En maar zwijgen, omdat je bang bent, voor je baan, voor je

toekomst, voor je plekje onder de zon. De stilte van het moeten zwijgen is een groot probleem en veroorzaakt ongelooflijk veel menselijk leed en verdriet.

In de 18^e eeuw kwam de Verlichting op, een beweging van modern denken die zich wilde bevrijden van de oude traditionele beelden van de Bijbel. Niks geen schuldbelijdenissen, geen macht meer voor de kerken, het moest in de Verlichting afgelopen zijn met het de vele vormen van slavernij die door religie en kerk in stand werden gehouden. In de 20^e eeuw is de Verlichting in West Europa doorgezet in een enorme secularisatie, kerkverlating, in modern denken waarin voor God geen enkele ruimte meer is.

In het moderne denken is het zo dat het leven een gegeven is, de natuur, de mensheid, maar God bestaat nauwelijks meer. En als er nog een God zou zijn, dan zwijgt die voorgoed. En de plaats van God in de wereld is ingenomen door de economie, of door politieke machten. Het leidt al duizenden jaren tot oorlog en verwoesting. Dat is niet de weg die wij moeten gaan.

Stilte die goed en heilzaam is opent je de ogen voor het heilige in het leven. Precies daarom zingt Jesaja: **In stilheid en vertrouwen zal uw sterkte zijn.**

Wie gelooft zegt niet: God laat ons aan ons lot over, God zwijgt, nee, wie gelovig vertrouwt zegt: God is stil, omdat Hij luistert! Daarom bid en zing ik tot God!

Als stilte en zwijgen leidt tot onrecht en geweld dan zijn we op de rotsen.

Als stilte leidt tot een vruchtbaar samen leven en goede zorg voor elkaar en de natuur, dan bevinden we ons op vruchtbare grond.

In het midden van Psalm 65 gaat het over die vruchtbare grond. Deze Psalm gemaakt voor de tempel in Jeruzalem zingt:

“ U zorgt voor het land en bevloeit het, U maakt het land vruchtbaar vol water staat de rivier van God, U bewerkt het land voor het koren, U doordrenkt de voren en effent de kluiten, doorweekt ze met regen en zegent het jonge groen.”

Dat zien we toch elke dag weer gebeuren? “U kroont het kaar met uw goede gaven, de heuvels omgorden zich met jubel, de weiden kleden zich met kudde en de dalen tooien zich met graan.”

Dat is toch het grote geschenk van de schepping, dat grote wonder dat ons gegeven is, daarin mogen wij nietige mensen een korte tijd wonen en werken. Alles is van God.

In het begin van de Psalm horen we: “Ik sterveling kom tot U, o God, als mijn zonden mij te zwaar worden. U neemt ze weg. Wij mogen genieten van het goede in uw huis, en het heilige van uw tempel.” En die tempel was toen die in Jeruzalem, maar die tempel, zo hebben wij geleerd van Jezus, is niet ons eigen kerkgebouw, maar die tempel is ons lichaam. Die heilige tempel dat is het leven zelf, door God gegeven.

En in plaats van vragen en zoeken om vergeving kiest de mens nog zo vaak voor het vernielen van die tempel. Misschien moeten we beginnen met bidden, dat de mensheid in alle nood en ellende, nu de laatste kans pakt om te kiezen voor het leven, en niet voor de dood. Die keuze die de Torah al voorlegde aan het joodse volk.. Ik geef je het leven, waarom kies je voor de dood?

Toen Jezus stierf aan het kruis werd het ook bijna stil. Misschien hoorde je nog het suizen van een zachte koelte, of het huilen van zijn moeder, zijn vrienden. Ze hadden Jezus gedood, de tempel vernield.

Jezus koos bewust voor die weg. Juist om de mensheid in te prenten dat God wil dat wij kiezen voor het leven, en dat leven te heiligen.

Misschien moeten we die belijdenis van Jesaja voortaan boven de kerkdeur plaatsen: **In stilheid en vertrouwen zal uw sterkte zijn.**

We vinden de vruchten van heilige stilte.

Nu begrijp ik waarom Jezus de storm tot bedaren bracht. Niet alleen vanwege het stormgevaar, maar vooral omdat de stilte het voor het zeggen moest hebben.

Wat er dán gebeurt lees je in het 1^e couplet van Psalm 65:

De stilte zingt tot God en: de mens keert zich tot God, omdat Hij ons bidden hoort en ons redt en vergeeft.

Moge dat onze weg zijn. AMEN